Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 148 (10.825). Львів, середа 7. липня 1926. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

З польського сойму.

Варшава, 5. липня 1926.

На нинішньому засіданні сойму приступлено до дискусії над урядовим проєктом зміни конституції, себто до першого читання цього проєкту. В дискусії, що мала поважний характер, промовляли голоси ріжних клюбів. Велику промову виголосив м. ин. і старий вожака соціялістів пос. Дашинський, що бичував правицю й автора урядового проєкту проф. Маковського менем ППС., яка поставилася проти того проєкту. Виступив Дашинський після 3 літньої мовчанки.

Хід нарад засідання був такий: Маршалок Ратай оголосив, що міністр внутрішніх справ узяв назад дефінітивно закони про самоврядування і що листування міністра він передає адміністраційній комісії.

Посол Недзялковський (ППС) забирає слово в звязку з конфіскатою часопису „Роботнік" за подання в ньому тексту посольської інтерпретації і просить маршалка інтервеніювати. Маршалок обіцяв порозумітися в тій справі з відповідними міністрами.

Приймається без змін в третьому читанні законопроєкт про академічні школи, законопроєкт про податки з помешкань і ціла низка инших.

Посол Бирка (Пяст) реферував справу долярової позички у звязку з видержавленням монополю сірників. З гострою критикою умов із сірниковим консорціюмом виступив посол Вижиковський (Визв.). Він назвав ті умови грабунком і поставив внесок на поставлення перед державний трибунал б. міністра скарбу Влад. Грабського. Крім того вніс пропозицію обрати комісію, зложену з 9 осіб, для розсліду справи видержавлення монополю і потягнення винних до суворої відповідальности.

Починається перше читання урядового проєкту в справі зміни конституції. Промовляли посли: Ґломбінський (ЗЛН), Дашинський (ППС), Блажеєвич (ХД), Дубанович (ХН), Косцялковський (Кл. Праці) і о. Станкевич (Білорусин).

Найближче засідання у второк, 11 год. передпол.

З українського Закарпаття.

Ужгород 3. липня 1926.

Протиконституційні реформи. Не зважаючи на протести послів із Закарпатської України проти розвязання окружних самоуправних тіл, що ними є жупи, і злиття їх в одно самоуправне тіло з осідком у Мукачеві — чеське правительство все таки задуману реформу перепровадило в життя. На чолі нової жупи станув д-р Єх. Таксамо насильно проходить приділювання окремих сіл, а то й цілих пограничних територій до Словаччини. Делегація, що в тій справі була у Крамаржа, дістала від нього таку відповідь: „Я нічого не можу в тій справі зробити для Українців тому, що Словаки мені ближчі". Таке поступовання чеського правительства довело українське населення на Закарпатті до крайного обурення.

Голод і нужда. „Свобода" приводить у вступній статті ряд фактів про голод, що панує тепер на Закарпатті. Особливо терпить від голоду гірське населення, що в наслідок нових границь — польської і мадярської — стратило всякий сезоновий заробіток. На Закарпатську Україну напливають на службу й на роботу чеські леґіонери, що їх після обчислень з чеського джерела примістилося вже тут около 40.000. В додаток заробітня платня денного робітника виносить в багатьох місцевостях не більше як 5—10 чеських корон. Тому населення опинилося в страшній нужді; хорі, опухнені з голоду тягнуться по дорогах селяне і випрошують милостині. По селах живляться бідні, чим попало: травою, грибами, корінцями і т. д. Зазначено ряд смертних випадків від уживання отруйної поживи, особливо грибів. Чеський Червоний Хрест, що веде в горах гуманітарну акцію, не сповняє як слід свого завдання.

Відмовляють горожанства. Адміністративні власти на Закарпатській Україні відмовляються видавати місцевому населенню свідоцтва приналежности до громади і свідоцтва горожанства. Відмовляють головно робітникам, які змушені шукати заробітку поза родинним селом і тому не можуть виказатися тим, що від 1906 року сидять на одному місці і платять податок, як цього жадають адміністраційні власти при видачі свідоцтва приналежности або горожанства. В наслідок того є багато горожан без права горожанства і приналежности. Тим, що передше здобули право горожанства, тепер чеські урядовці ті свідоцтва відбирають. Запити послів у парляменті в тому напрямі не мали ніякого успіху. Газета „Карпатська Правда", що подає цей факт, запитує чеський уряд, чи не думає він відібрати всьому населенню Закарпаття горожанське право.

Політичне віче в Радехові.

Радехів, 5. липня 1926.

В суботу 3. липня відбулося в Радехові велике політичне віче, перше від початків війни. Радехівський староста (муж довіря „Організації народової") у відношенні до Українців завішував конституцію на клинок. І на кожний крок у справі скликання віча відповідав: „Не позвалям". Не дозволив минулого року навіть на прилюдне віче в справі земельній. Цим разом медвідь в лісі здох і віче дозволено. Староста стягнув хмару поліції до Радехова і дозволив на віче, скликане Повітовим Народнім Комітетом Обєднання.

Провід віча спочивав у руках: о. д-ра В. Пелліха (голова), Л. Салагуба зі Сушна і Гриця Дякова з Радехова. Секретарював М. Чучман з Топорова. Реферували відпоручники Центрального Комітету Обєднання: М. Струтинський (про політичне положення) і О. Черкавський (про потребу політичної організації У. Н. Д. О.).

В дискусії над рефератами забірають голос м. и.: д-р Я. Селезінка, Л. Салагуб зі Сушна, о. В. Пришляк з Кривого, о. Коритко з Холоїва.

Д-р Я. Селезінка обговорив переслідування української церкви, а з окрема нагінку властей на оадехівського пароха, о. д-ра Пелліха. Л. Салагуб зобразив економічні відносини в повіт, підкреслив недостачу філії „Сільського Господаря" і вагу освітньої праці.

Віче ухвалило резолюції в організаційно політичних справах, у справі кольонізації, шкільництва і самоврядування та протест проти тюремництва.

З окрема ухвалено отсю резолюцію:

Громадяне радехівського повіту, зібрані на вічу в Радехові:

1) протестують якнайрішучіше проти напасти адміністраційних властей на довголітнього робітника на культурнім і освітнім полі й заслуженого священика та громадянина Радехівщини о. д-ра Володимира Пелліха;

2) стверджують, що діяльність о. д-ра Пелліха як священика і громадянина була і є для місточка Радехова і громадянства цілого повіту незвичайно корисна та хосенна;

3) пятнують напасть на його особу, спричинену клеветливими й неправдивими доносами, яких метою є позбавити українське громадянство радехівського повіту цінного священика і громадського діяча;

4) взивають Управу УНДО., Українську Парляментарну Репрезентацію і Митрополичий Ординаріят у Львові вжити всіх заходів у краю

зі сторони адміністраційної влади на особу о. д-ра Пелліха, пароха і декана в Радехові, негайно припинено, а слідство заряджене міністерством віроісповідань, як безосновне, застановлено і дано змогу парохові Радехова дальше працювати для добра повіту і громадянства.

Віче пройшло при незвичайно високому підйомі зібраних селян і міщан.

О. д-рові Пелліхові вічевики устроїли щиру овацію. **Місцевий.**

Новий грізний вилив Прута.

Коломия, 5. липня 1926.

Наслідком шаленої зливи вийшов з берегів Прут. Рівень води піднісся понад 2 метри, заливаючи широкі простори піль і сіножатей. Жертвою розлиття води впало кількадесять дітей. Величезні шкоди в збіжу і земплодах. На допомогу населенню вислано відділи війська і пожарну сторожу.

Біржа.

Гроші.

Польський Банк платив сьогодня за доляр американський 9·15, а за девізи 9·20. Курс американського доляра в приватних оборотах 9·15—9·20. Тенденція спокійна.

Збіжжя.

Ціни на жито й овес нижчі від останніх нотовань. Ячмінь без змін. Пшениця біла від 38·25—39·25, пшениця червона 41—42, жито 25—20, ячмінь 26·50—27·50, овес 30·50—31·50. Загальна тенденція зниżкова.

Громадянство й учительство.

(Стаття надіслана).

Як у часі війни найважніше діло сповняє фронтовик, так у часі „мира" — особливо у гнобленої і недержавної нації — сповняє найкраще вчитель. Воєнний фронт куль і гранатів перемінився на „мирний фронт" культурної боротьби — може й важнішої у своїх наслідках, як справжня, крівава борня — що залежить у свойому висліді у першій мірі від справности і зручности вчителів.

Цю ролю учительства повинно зрозуміти і громадянство. Воно повинно шанувати й цінити свойого вчителя як борця за своє я, за громадянську, національну душу, за завтра народу. Не будь національного виховника, не може й мови бути про національне виховання. Хто признає конечність національного виховання — а признає його весь культурний світ! — той признає вагу існування національного вчительства.

Ріжного роду „закони" держави, що в ній присуджено жити

народові, головно „приписи" на полі виховання і шкільництва, мають за мету не дати довершитися праці національних виховників учителів. Ізза того ця праця національного вчительства стає подвійно трудна: вона має бути дальше національною мимо тих „законів", мимо тих „приписів", точніше — не попадаючи з ними в конфлікт. Бо на конфлікт може зважитися тільки сильна, активна нація. У слабо зорганізованої нації вчитель є рівночасно „політиком": він мусить вчити й виховувати „по законам" і рівночасно „по свойому національному сумлінню".

Вже те становище національного вчительства викликує нераз серед несвідомого громадянства нерозуміння. Замісць піддержки учитель стрічає тут проти громадянського інтересу громадянський опір. Проти нього і цілого націон. виховання виступають уже не тільки

одиниці і групи власної суспільности. Чимало лиха завдає тут нераз невлучно редагована власна преса. Нац. шкільництво вважається партійним; з того, що є спільним усьому народові, всім його клясам, робиться належне до якоїсь тільки части нації. „Краща чужа школа, як така своя"! — чути голоси.

Не зважаючи на те, що наше свідоме громадянство здає собі з того ясно справу, наша нац. школа, наше приватне шкільництво, що ведене взірцево і на багатьох ділянках перевисшає державне — чимраз більше рідшає, пустіє; громадянство гейби казало, що йому нац. виховання і нац. школа — байдужі. Що більше — у громадянстві являються ріжні Датани й Авірони, лихі духи,

... управі абсолюторії, розділ чистого зиску, затвердження нової управи, предложеної надзірною радою в особах: о. В. Громницького, д-ра Ст. Барана і проф. І. Боднара, вибір одного члена надз. ради на місце уступаючого п. М. Турина. По відчитанні і принятті протоколу попередніх загальних зборів поставив п. Д. Ладика внесення на вибір комісії-матки зі самих радикалів. Друге внесення поставив о. Ст. Вовс і воно перейшло. Тоді наша радикальна трійця при допомозі спроваджених і замовлених нєми кільканайцять хлопчаків, нечленів кооперативи, зчинила пекольний крик і нечувану бучу, що лице зі сорому палевило присутнім на зборах інтелігентам і селянам, котрі не належали до радикальної боївки. Пп. Ладика—Лисий—Олійник викрикували і бігали по салі як несамовиті. Зробилося ще більше пекло, коли предсідник зборів, голова надз. ради проф. Боднар побачив, що збори розбиває нарочно спроваджена боївка, не-членів кооперативи, й длятого зарядив провірення, хто з присутніх є членом, а хто ні.

Цеї провірки радикали саме дуже боялися і насильно, близько дві години, старалися не допустити до цеї провірки. Тому проф. Боднар збори розвязав з цеї причини, що не допущено до провірки членства і то під фізичним терором. Члени управи, за виїмком д-ра Ст. Бриковича, члени надз. ради й велика більшість членів покинули салю Міщ. Брацтва, забираючи зі собою всі книги і протоколи кооперативи.

Оставший на салі гурток радикалів вибрав собі нового предсідника міщанина Грицину і стали радити та ухвалювати. Відкликали надзірну раду, вибрали свою управу—самих радикалів: д-ра Ст. Бриковича, д-ра Ол. Олійника і д-ра Л. Онуферка. Вибрані заявили, що вибір приймають, а тим самим вповні зсолідаризувалися з тими, що ці вибори перевели. Очевидно, що всі ті ухвали й вибори є неважні, бо перевели їх члени і нечлени на приватному конвентиклі. Це ствердила надз. рада на свому засіданні слідуючого дня і поручила давній управі дальше вести справи кооперативи. Належить тепер подбати, щоби слідуючі загальні збори не були знову видовищем негідних коршемних буч і скандалів.

Цю невимовно прикру картину описали ми тому, що повоєнна нетерпимість є не тільки по селах, але і серед декого з наших радикальних інтелігентів, яких ці стрічки, писані вповні обєктивно, може хоч в части зрозумлять. Тоді при добрій волі обох сторін дасться усунути в майбутности непорозуміння і конфлікти і вивести на твердий шлях таку важну інституцію в центрі Поділля, якою є Пов. Тов. Кредитове в Тернополі. Тільки без пристрасти й демагогії, маючи все на меті добро цеї інституції, а ніяких конфліктів не буде.

З життя наших установ.

В обороні правди.

До звіту з заг. зборів Пенсійного Інституту дістаємо таку замітку:

Зі звіту з Загальних Зборів Пенсійного Інституту Українських Приватних Службовиків, поміщеного в ч. 143 „Діла" з 1. ц. м. можна би набрати переконання, що Тов-о „Дністер" не хотіло передати Пенсійному Інститутові фондів, призначених на пенсійне обезпечення своїх службовиків, що в цій справі істнує напружена атмосфера між Управою „Дністра" і службовиками, та що тов-о „Дністер" належить в першій мірі до тих службодавців, які нерадо сповняють обовязок обезпечування своїх службовиків і від того обовязку всіми силами викручуються.

В імя правди бажаємо ствердити, що тов-о „Дністер" дбало про пенсійне обезпечення своїх службовиків ще на багато літ перед часом, коли заістнував законний обовязок обезпечування приватних службовиків — і на ту ціль кожного року платило значні суми, а при переносі пенсійного обезпечення службовиків „Дністра" до Пенсійного Інституту хотіло Тов-о „Дністер" передати Пенсійному Інститутові ще в 1924 р. премійну резерву у висоті, обчисленій асекураційним техніком Загального Пенсійного Заведення, на що одначе Пенсійний Інститут не хотів згодитися. Також стверджуємо, що в справі пенсійного обезпечення між Управою Тов-а і службовиками істнує однозгідність думок, як також, що Тов-о „Дністер" належить до тих нечисленних службодавців, які ніколи не викручувалися від обовязку обезпечення своїх службовиків, а навпаки — вплачують якнайточніше кожного місяця припадаючі до Пенсійного Інституту вкладки за пенсійне обезпечення своїх службовиків.

Дирекція Товариства Взаїмних Обезпечень „Дністер".

Рада Службовиків „Дністра".

Від Редакції: Поміщуючи повище вияснення вважаємо за вказане заявити, що в нашому звіті було підкреслено тільки те, що львину частину дискусії заняла справа вияснювання взаємин між „Дністром" і Пенсійним Інститутом. Ніде не було там сказано, що саме „Дністер" не виконує своїх зобовязань щодо обезпечування. Натомісць було сказано у звіті, що не всі наші публичні установи і приватні підприємці виконують такі обовязки. Невже треба їх було звати по імени? На нашу думку це було зовсім заїве. Крім того підкреслили ми, що саме дискусія про взаємини між „Дністром" і Пенсійним Інститутом сплелася тісно з такими справами, як обовязки хлібодавців і права службовиків дотично Пенс. Інституту. Не винні ми, що так воно сталося.

З судової салі.

За державну зраду.

Перемишль, 2. липня 1926.

Дня 30. червня почалася розправа перед трибуналом суддів присяжних проти вісьмох молодих Українців, робітників і учеників обвинувачених за пропагування комунізму. Закинено їм злочини передбачені пар. 58 і 65 к. з. На лаві обвинувачених засіли: Володимир Цок, 19 літ, столяр, Микола Цок 23 роки, безробіт. комінар, Михайло Беляк, літ 23, слюсар, Володимир Турчак, 20 літ, столяр, Володимир Каразуб, літ 19, уч. II-ого року уч. семінара, Лев Щур, 20 літ, уч. VIII кл. гімн., Юлько Татух, літ 20, уч. VIII. кл. гімн. і Евген Кушко, літ 18, був. уч. VII. кл. гімн. (відповідає додатково за зневагу религії). В трибуналі радники Паар, Гессе, Бай, обвинувачує прок. Прохаска. Боронять адвокати д-р Фарім, Гроссфельд, Загайкевич, Аксер і Розенблят-Гут. Акт обвинувачення закидує обвинуваченим, що вони в другій половині 1925 р. і в першій пол. 1926 року сходилися на Замковій горі і в мешканні обв. Татуха, де вели політичні дискусії, відтак що поширювали відозви К. П. З. У. а останньому обвинуваченому Кушкові, що мав бути будім-то головним організатором комуністичних гуртків та що поширював невірство. Обв. Вол Цок зізнав, що на поліції обтяжив і других тому, що його до цього примусили побоями. Агент Фельдман копнув його в черево — та вдарив в плечі. Відозви одержав від Кушка і не читав їх. На викладі Кушка був тричі. Його брат Микола зізнає, що Кушко стрінув його на Замку, в його промові не бачив нічого протидержавного. Відозв від нікого не діставав. Обвинувачений Беляк признає, що ходив з Каразубом і Турчаком на виклади Кушка. Секретар поліції Маєвський диктував йому зізнання. Про політику не має поняття. Обв. Турчак зізнає, що ходив на Замок, де Кушко говорив про виховання і освідомлювання робітничої молоді. При зізнаннях на поліції секретар Маєвський дав йому слово, що випустить його, як що буде зізнавати по його волі. Обв. Каразуб, семінарист, робить враження, що попав сюди наслідком якогось непорозуміння. Діточим невиробленим характером і своїми наївними зізнаннями викликує загальну веселість. Заперечує, немов би Кушко сказав у Татуха, що немає Бога. Обвинувачені Щур і Татух оба ученики VIII. кляси української гімназії, рішучо заперечують свою вину. Велике враження викликує переслухання головного обвинуваченого Евгена Кушка. Цей 18-літний хлопець дивує всіх небуденною інтелігенцією і відомостями з поля суспільних наук. Заявляє, що наміряв основувати культурно-освітний гурток молоді ім. Драгоманова, бо вважав це своїм суспільним обовязком, як член пролетаріяту. До ніякої партії не належав, відозви одержав від невідомої йому блище особи. Як свідки зізнавали поліційні урядовці й агенти Маєвський, Лісовський і Фельдман. Цей останній розуміється, заперечив факт побиття обв. Вол. Цока. Свідок Куземко своїм вивченим на память зізнанням розсмішує салю. Відчитано зізнання професора тут. української гімназії Загайкевича. Ті зізнання мали бути не дуже прихильні для обвинуваченого Щура і Кушка. Прокуратор твердив, що найдений у Татуха „Світ" (ілюстр. часоп.) є комуністичний і тим викликав сміх серед присутніх на розправі Українців. Оборона вивязалася зі свого завдання добре. Дуже добрі промови виголосили адвокати Загайкевич і Розенблят. Як відомо, усіх обвинувачених звільнили. Прокуратор не спротивився і обвинуваченим випущено на волю. Процес трівав три дні. **Я. Ґ.**

Процес проти членів „Комуністичної Партії Західньої України" в Ковлі.

При великій скількости матеріялу, а зокрема при обширних звітах з процесу проти 12-ти молодих Українців у Львові не могли ми присвятити своєчасно належної уваги другому великому політичному процесові, що відбувся в Ковлі на Волині проти членів КПЗУ (Комуністичної Партії Західньої України). Процес почався 8. червня, а покінчився 18. червня.

На лаві обвинувачених засіло теж 29 молодих Українців. Акт обвинувачення закидує їм підготовку збройного повстання проти Польщі. Повстання мала підготовляти в 1924 і 1925 р. буцімто КПЗУ, що мала свою централю у Львові, а на Волині проводила свою роботу при допомозі повітових, партійних комітетів т. зв. повіткомів. При допомозі збройного повстання мали обвинувачені відірвати українські землі від Польщі та прилучити їх до Радянської України. Акт обвинувачення передбачив і навіть усталив день, в якому це повстання мало початися. Мало це статися нібито вночі з 31. березня на 1. квітня 1925 р.

„Змову" відкрила польська поліція і арештувала обвинувачених в квітні 1925 р. Отже по речинці вибуху повстання. З того виходило би, що не тільки ніякого речинця не було, але не було також і ніякого наміру до повстання. Всі обвинувачені відповідали за провини з 102 статті карного кодексу (I. частина) б. російської держави.

Обвинувачував прокуратор луцького окружного суду Ходецький, боронили адвокати д-р Грек, посол Підгірський і д-р Степан Шухевич. Усіх свідків було 39. Та не всі на розправу явилися.

Розправа почалася відчитанням акту обвинувачення, що обіймав 44 сторінки друкованого машинового письма. По тім пішло переслухування, обвинувачених і прокураторських і переважно поліційних свідків. Ніяких даних про приналежність до КПЗУ розправа не виявила тай взагалі не доказано ніодному з них провини з § 102 карного закону. Поліція не впала на слід ніяких зборів ні нарад, в яких брали би обвинувачені участь і не зловила нікого з них при протидержавній роботі. Слід замітити, що д-р Грек боронив з уряду обвинуваченого Ляховського і просив суд, щоби у відношенні до його клієнта припоровити § 553 к. з. доказуючи, що Ляховський прислужився Польщі, бо видав польській владі КПЗУ та її організацію.

Вже з того видно, що весь акт обвинувачення опирався переважно не на фактичних матеріялах, а на поліційних комбінаціях і фантастичних подекуди зізнаннях Ляховського. Процес зайвий раз ствердив „симпатичну" ролю з провокаційними засобами польської поліції на Волині, що систематично організує такі політичні монстр-процеси. І дійсно обвинуваченому Ляховському суд кару дарував.

Суд засудив на кару двох літ важкої тюрми слідуючих обвинувачених: 1) Шума Калістрата, 2) Копальчука Пилипа, 3) Миронюка Мойсея, 4) Юзефовича Якова, 5) Вітрика Сергія, 6) Зуба Іляріона, 7) Білоуса Павла, 8) Кузиня Льва, 9) Гушища Саву, 10) Науменка Володимира, 11) Богданьчука Вакулу, 12) Ляховського Володимира (якому кару даровано). Всі вони мають крім того заплатити по 80 зол. на покриття коштів процесу.

На кару одного року тяжкої вязниці і на заплату по 40 зол. коштів процесу засудили таких: 1) Єрухимовича Лейбу, 2) Парфенюка Гриця, 3) Малашевського Власа, 4) Мігулу Романа, 5) Бікінського Теодора, 6) Сидорука Гриця, 7) Ридванюка Калістрата, 8) Филипчука Авксента, 9) Олексюка Михайла і 10) Ляховського Семена.

На півтора року дому поправи з вразхованням до кари слідчої тюрми і на заплачення по 40 зол. коштів процесу засудили слідуючих: 1) Цішинського Гриця, 2) Силка Павла, 3) Позняковича Леонтія. Обвинувачених Когана Хаїма, Соколюка Миколу, Фалюша Теодота і Лисюка Никифора суд звільнив від вини і кари. Оборона зголосила відклик до апеляційного суду та зажадала відпису засуду для пороблення заходів для поновлення розправи перед апеляційним судом.

Таким чином біланс тюрми присудженої останніми часами для Українців у польських судах збільшився на нових **32 і пів** року.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ" ч. 7 за липень. Зміст: О. Галичанка: Важна справа. О. Кисілевська: З моїх мандрівок, А. Чайковський: Як пяниці вмірають. У. Кравченко: Вірш. С. Т.: Промінчики. І. Лупева: З діяльности філії „С. У." в Борщеві. Жіночий рух. Відділ американсько-канадійський: д-р В. Сіменович: Чому ми бідні. Фармарі взяли в своє посідання залізницю. Жін. т-ва св. Ольги й О. Бесарабової. Шануймо пташки! Слівце до матерей. Збирайте лічничі рослини! Зі спорту. Пригадки господиням. Часть господарська: Евд. Стахова: Прятання спіжарняних запасів на зиму. Веселий кутик. Всячина. Переписка редакції. Виказ жертв. Оголошення.

Цей гарно редагований щомісячний часопис, призначений для найширших мас українського жіноцтва, особливо сільського, заслуговує на щиру підтримку всього українського громадянства. „Жіночу Долю" обовязані поширювати в першій мірі ті жінки, що ближче стикаються з народом, отже жінки священиків, учительки і т. д. Такий орган має величезне значіння для нац. освідомлення нашої затурканої жінки-селянки, для її культурного піднесення і для її вироблення у справжню жінку-громадянку. Це важне особливо нині, коли такий виховуючий чинник як школа не в наших руках, а й церква не все може і вміє впливати у відповідному напрямі на наше молоде покоління. Свідома жінка може тут творити чуда, але до тої творчости треба її як слід підготовити й виховати. Отсе завдання „Жіночої Долі", веденої вправною рукою нашої письменниці і громадянки п. О. Кисілевської. В тому змаганні повинен п. О. Кисілевській допомогти весь наш тямучий загал. Адреса „Жіночої Долі": Коломия, вул. Нова ч. 1. Передплата до кінця року тільки 3 зол.

„НОВА ХАТА". Журнал для плекання домашньої культури. Рік II. Ч. 7—8 за липень—серпень. Зміст: Марія Фуртак: Ольга Кобилянська (з найнов. портретом). —О. Кобилянська до ред. „Н. Хати". — Оля Гансон: Mater dolorosa (фейл.) — Тереса Турнерова: Ольга Кобилянська. — З жіночого руху. — Кальман Міксат: Малини. — З руханкових свят у Львові. — Н. Г.: Гарем. — Смак, елеганція і шик.— Плавання.—Вигублювання муравлів.—Домашні поради.—Консерви на зиму.— Що варити літом? (С. Мійська).—Вставка: Зразки мод (стор. 13—26). Адреса: Львів, вул. Руська ч. 18.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.

ренду цих приміщень з часу одержання від Вас ключів." — Підписи завідуючого і секретаря." — Пересвідчившися, що мова не йде про ключі від греко-катол. митрополичої консисторії, пустили люде це письмо з рук до рук, і воно зайшло до нашої редакції. Не віруючи в те, що львівський комгосп, тобто магістрат міг підписати угоду з київською „Книгоспілкою" про помешкання, затримали ми листа у нашій редакції. Може „Книгоспілка" колинебудь за ним і зголоситься.

— Конгрес Міжнародньої Жіночої Ліґи Мира і Свободи відбудеться в Деблінї в Ірляндії від 8—15 липня ц. р. Тому, що галицька ґрупа Української Секції Ліґи Мира і Свободи є неактивна, віднесено справу висилки делегатки на вищезгаданий конґрес на останніх ширших сходинах Союза Українок, тим більше, що деякі політичні чинники звернулися до Союза Українок, як централі жіночих орґанізацій, в цій справі. Зібране на сходинах жіноцтво висловило однозгідне бажання, щоб жіноцтво західних українських земель заступала на Конґресі сенаторка п. Левчанівська.

— Іспит зрілости в українській утраквістичній ґімназії в Стрию. Було допущених 36-тьох учеників (-ниць), з чого при устній матурі впало сімох. Здали: Буряк Евстахій, Хирівський Юрій, Ерденберґер Волод., Гошовський Юліян, Іванчук Волод., Івасик Омелян, Яцкевич Лев, Юрків Евген, Калинович Волод., Карачевський Осип, Кишка Петро, Кулинич Роман, Лебішак Антоль, Лех Осип, Ничай Волод., Мельник Василь, Петрина Богдан, Сташко Волод., Шпіцер Орест, Щербанюк Василь, Терлецький Михайло, Бродович Ольга, Файґель Маруся, Каленюк Дарія, Миґович Ірена, Сінґалевич Ольга.

— Ucrainica. Берлінський журнал „Zeitschrift des Vereins für Volkskunde" (річник 1925, зш. 2) містить дві рецензії д-ра З. Кузелі на книжки: Василя Ємця, Кобза та кобзарі (Берлін 1923) і д-ра Ст. Рудницького, Огляд національної території України (Берлін 1923). — В центральнім орґані німецьких книгарів і видавців у Липську „Börsenblatt für den deutschen Buchhandel" з 12. червня ц. р. поміщена стаття З. Кузелі про книгарські курси „Книгоспілки" в Харкові. (Eine ukrainische Buchhändlerwoche in Charków).

— Доляр падс, а не ціни. Дуже можливе, що цього явища ніхто ще не запримітив. Доляр має у нас вплив на ціни лише тоді, коли йде вверх. Польська преса впевняє, що варшавські купці: мельники, різники, текстильники знизили свої ціни. Чому Варшава має вплив на Львів лише тоді, коли несе нам щось неприємного?

— Щіплення красухи (шкарлятини). З огляду на те, що пошесть красухи поширюється у Львові, головно у Жовківській дільниці, при вул. Янівській 104 в епідемічних бараках (фронтовий адміністраційний будинок) почали безплатно щіпити населення, для охорони перед цією недугою. Ті, що хотять скористати з цього щіплення, можуть явитись на згаданім місці щодня від 11—12 вранці і від 4—5 по пол. Зворот коштів за лік не вищий 1 зол. 50 с.

— Потіха для кандидатів на виїзд на чужину. Львівський фізикат подає до відома всім недужим, що хотять дістати полекшений пашпорт на виїзд до чужинних купелів, що перед лікарськими оглядинами у міськім фізикаті мусять предложити доказ, що пробували вже раньше лічитись у відповіднім купелевім місці в краю. Нехай-же ті, які пробували такого лічення, а їм не помогло ні трохи — тішаться!

— Кости на вул. Баторія. При розкопуванні канадів на вул. Баторія, робітники найшли велику скількість людських черепів і костей, а навіть кістяк коня. Є це останки могили ще з часів облоги Львова військами Хмельницького.

— З епідемії самовбивств. У Стрийськім парку застрілився 24-літній студент техніки Олександер Бітнер, з Камінки Струмілової. Причина вбивства невідома. Ніхто з родини та знайомих не запримітив його поганого настрою. Є здогади, що маємо діло з любовною траґедією, бо цьогож дня вечером бачили покійного на проході в товаристві якоїсь молодої жінки.

— Зі Львова через Токіо до Токаю. Народня Торговля замовила в місцевости „Asaj Simlo be Tokaj" вино і вислала належитість за нього векслями через „Земельний Банк Гіпотечний". Вино прийшло, але фірма допоминалася грошей або векслів. Справа затягнулася, пішли рекламації і т. д. По трьох місяцях векслі прийшли до фірми з японської столиці Токіо. Японці додумались дописати в адресі те, чого їй не доставало, а саме слівце „Ungarn" і таким чином приспішили вияснення грошевої справи та непорозуміння.

— Смерть апостола автосуґестії. Помер у 68 р. життя Еміль Куе славний французький творець методи лічення автосуґестією. Куе з професії аптикар у Нансі. Його теорія лічення має донині завзятих противників між лікарями та професорами. Винахідна ідея Куе в тім, що він твердив, що автосуґестія не є рідким, незвичайним явищем, а грає велику ролю в нашім буденнім житті. Куе доказував свою теорію таким простим прикладом: коли візьмемо триметрову дошку шириною 30 цм., кожний перейде по ній без трудношів; коли-ж цю саму дошку прикріпимо між двома шпилями церков, ніхто з нас не зважиться перейти по ній, дарма, що вона не вужша. Куе пояснює, що наш острах має своє жерело в автосуґестії. Людина вмовляє в себе, що ходити на висоті 40 метрів над землею небезпечно. Акробати, які визволюються від цієї ідеї, доказують „чудес". Куе вірив, що вистарчить вкорінити людині якусь ідею, а вона прямуватиме до її здійснення. Він користувався своєю методою головно при лічeнню нервових недуг. Нансі стало містом, куди наплавали тисячі пацієнтів з усіх закутин Европи. Куе вдалось вилічити навіть випадки орґанічних недуг. Його почали поважати в офіціяльних колах щойно після виданого ним головного твору „Самоволодіння при помочі автосуґестії." Куе їздив з відчитами по всьому світі. Минулого року на протязі місяця мав в одній Швайцарії 200 відчитів, кожний двогодинний.

— Максимально-мінімальна університетська програма. „Руль" передає кілька подробиць з офіціяльних повідомлень радянського уряду про те, що мусять уміти молоді люде, які хотять записатись у т. зв. університет Зіновєва. Цей комунікат каже: „Товариші, що хотять записатись в університет, мусять уміти висловлювати свої думки письменно без граматичних і стилістичних похибок. Мусять знати чотири головні математичні ділання, а також загальні принціпи фізичної ґеографії. Необхідно домагатимуться від них орієнтації у політичних подіях дня і знання останіх рішень з важних конґресів і конференцій комуністичної партії, ще й їх розуміння. Крім цього повну історію комуністичної партії, книжку Зіновєва „Історія комуністичної партії" і добрий погляд на політику цієї партії від жовтневої революції. Історію боротьби кляс та з національної економії треба знати лише те, чого вчать у... середніх школах." Програма на всякий випадок ориґінальна. Студент Зіновієвського університету повинен мати в одній половині голови ідеї досвідного політика, а в другій лише факти з книжок народньої школи.

— Відшкодування за революцію. Дуже ориґінально дивиться на революцію еспанське законодавство, яке мало час звикнути до хронічних переворотів. Провідники останніх заворушень будуть відповідати окремо за політичні наслідки свого заговору, а покищо мусять заплатити високі гривні, напр. ґр. Романонес пів міліона пезетів, ґен. Аґвірреля 200 тис., ґен. Вейре 100 тис. і так далі аж до сенаторів і послів включно. Ще кілька таких революцій, а Прімо де Рівера готов поправити свій державний скарб!

— Російські демократи у Варшаві, обєднані в „Демократичній ґрупі російських еміґрантів у Польщі" пересварились між собою і чотирох з них, між ними такі визначні письменники як Арцибашев і Філософов, виступили з ґрупи, заявляючи, що не вірять у можливість її продуктивної праці.

Дописи.

Тернопіль. *(Загальні збори Повіт. Товар. Кредитового в Тернополі. Скандальна поведінка радикалів).* В середу 23. червня ц. р. відбулися в Тернополі звичайні річні загальні збори Повітового Тов. Кредитового, одної з найбільше заслужених і засібних кредитових провінціяльних кооператив. Основана на довго перед війною місцевим парохом о. крил. В. Громницьким і д-ром Чикалюком та иншими, причинилася чимало до економічного скріплення нашого сельства в повіті і є власником гарної будівлі в Тернополі. Воєнне і повоєнне лихоліття підтяли значно і цю кооперативу, але на протязі останніх літ вона побороли всі перепони і знаходиться на шляху до найліпшого розвою, доказом чого є хочби факт, що за р. 1925 ця кооператива виказує чистого зиску около 10.000 зол. і що за останній піврік 1926 квота вкладок і квота уділених позичок подвоїлася в порівнанні зі станом з 1925 р. Фактичного числа членів нині годі означити, бо з уваги на ухвалу заг. зборів з 1925 р. давні передвоєнні члени числом около 3.600 мали свої уділи, звальоризовані з 20 К на 1 зол., що рахується за вписове, доплатити найпізніше до 30. червня ц. р. 10 зол., инакше з тим днем стратять всі членські права. Тому щойно в липні ц. р. дасться точно усталити дійсне число членів.

На цю кооперативу, ведену в останніх роках управою в складі: о. В. Громницький, д-р Ст. Баран і д-р Ст. Брикович, звернув свою увагу гурток тернопільських радикалів і забажав її конечно захопити у свої руки, хоч цей гурток зрештою нечисленний, безумовно нічим не причинився до розвою цеї інституції. Кілька останніх зборів Пов. Тов. Кредитового було видовищем сумних і пожалування гідних буч — скандалів, ведених головно д-ром В. Лисим, що до кінця 1925 р. сам входив у склад надзірної ради і був її секретарем. Ці неоправдані бучі деморалізували присутніх селян і очевидно підкопували значіння нашої інтеліґенції в очах селянства, що може й було метою радикальних демагоґів. Ця руїнницька робота згаданого гуртка дійшла до вершка на загальних зборах 23. грудня 1925, коли їм не вдалося накинути своєї надзірної ради, а її епільоґом є процес, що його д-р Володимир Лисий веде в суді окружнім у Тернополі проти Повіт. Тов. Кред. до числа справи Cg II a 3/26 про уневажнення ухвали загальних зборів з 23. грудня 1925, затверджуючої вальоризаційний біланс за рік 1925. Для оцінки поведінки позовника нехай послужить як ілюстрація те, що позовник сам, як член надзірної ради, голосував на її засіданні за цим вальоризаційним білянсом, його підписав, проти нього на загальних зборах не голосував (його принято одноголосно), а зі своїми демагоґічними, на ніякій постанові закону і статуту неопертими замітами, виступив щойно при кінці зборів, коли перепала лиса його кандидатів до надзірної ради. Мотивом до цього процесу була охота оскандалити перед польськими властями і очевидно пошкодити Пов. Тов. Кредитовому, бо на основі опінії знавців з Ревізійного Союза і Союза Кредитового у Львові позовник не мав ніякої законної основи до внесення свого позву. Процес у цій справі ще не покінчений.

Та вже те, що сталося на загальних зборах Пов. Тов. Кредитового дня 23 червня ц. р., було просто небувалим скандалом, негідним культурних людей. На денному порядку зборів було затвердження рахунків і білянсу за р. 1925 р., уділен-

ВІДГУКИ ДНЯ.

З жіночого руху.

Фактом є, що мущина, оттой звір з низькими запитками і ще нижчими інстинктами, від тасячліть придушує своїми лабами ніжне єство — жінку. Ніяких прав, ніякої волі для неї, а тільки обовязки й обовязки!

Довго терпіла бідна жінка оті кайдани, довго дурила себе, що це все ради любови і продовження роду людського.

Але терпець урвався. Навіть таке ангельсько-добре (абстрагуючи від балакучости і кіґтів) єство як жінка не видержало. По всьому жіночому світі залунав клич: „Геть зі супремацією мущин!"...

І почалося...

Пані Пенкгорст зворушила цілу Англію своїми палкими промовами і повела цілі хмари жіноцтва з парасольками проти поліційних палок. Не маючи до кого привязуватись, привязувались до ліхтарень, щоб їх поліція не розганяла. Вигравши війну в отвертім полі, здобула вона небувалу популярність і розголос. Її поклик не лишився без відгомону. Тим разом відгукнулись не тільки зневірені до життя діви, але й мами і дочки.

Страйки й обмеження в домашних ділах довели розлючених мущин до уступок. Жінки доривались чимраз то більш незалежних і високих становищ. Ставали вчителями, кондукторами, урядовцями, а вкінці навіть адвокатами, й міністрами. Пані Колонтай стала навіть амбасадором а що була гарна й елеґантна, то виявила великий хист у дипльоматії. Вислідом її дипльоматичної діяльности був обємистий і цікавий твір п. н. „Способи кохання".

В наш, Богом і людьми забутий край нові течії пробиваються все з великим опізненням. І жіночий рух почався тут далеко пізніше, як на заході або в Радянщині. Та коли вже почався, то певно буде захоплювати щораз то ширші кола.

Останні події в Польщі пригадали не тільки мущинам, але й жінкам про недалекі вибори. З ріжних сторін краю доходять вісти про небувалий рух серед кращої половини меншостевої більшости в Галичині.

Одно з таких віч відбулося в однім подільськім городі, відомім з рухливости на полі жіночого руху. Віче пройшло незвичайно імпозантно при великім здвизі учасниць-селянок. Референтки одна по другій виказували, що жінки це не якісь слабосилі єства, залежні від мущин, але здібні до самостійного життя повноправні громадяне.

Віче тривало добрих кілька годин, а за той час чоловіки ждали при возах на свої їх вічуючих жінок і на жінок сусідів, які присілись на їхні підводи.

Нарешті віче скінчилось. Вічевички рушили до возів і за хвилю розїхались на всі сторони.

На однім возі, що їхав у сторону Збруча, сиділо чотири жінки. Господар на переді — вони ззаду. Господар поганяв, пикаючи люльку, жінки балакали про жіночий рух, час до часу погрожуючи мущинам.

— О, не буде вже тепер так, як було! — казала одна. Не будемо ми вже так слухати вас, хлопи, як перше.

— Хлоп лежан, нічого не робить, а на бабу сварить! — додавала друга.

— Скінчилося їх панування, — пророкувала третя.

Господар спершу слухав усього того спокійно, а далі не вдержав, кинув віжки, батіг тай сплюнув:

— Аґі на вас! Не треба вам хлопів, то ні. Ідьте собі з Богом, я йду пішки! — і пішов на поперек під горб.

— Ой! Ніби то не поїдемо. Йдіть собі здорові! — полетіло за ним насмішливе слово.

Рушили суфражистки віжками і поїхали. Але як на те трапилась калабаня, а в тій калабані яма. Віз перевернувся і ані руш не хотів піднестися. Мучились, радились, вовтузилися з ним бідні жінки, а далі покинули все і пішли пішки. Тоді вилів з корчів господар, підняв віз, розмотав упряж і... поїхав иншою дорогою додому.

Сенс моральний: Кожна ідея потребує пояснення, але... доброго, бо в противнім випадку заведе в калабаню.

Галактіон Чіпка."

злочинні агітатори проти „Рідної Школи“, рідного виховання, рідного вчительства і рідного народу.

Між иншими агітаційними кличами проти нац. виховників видвигається заміт, що, мовляв, „національне вчительство за мало працює над народом, а чейже його обовязком працювати крім школи ще й за нею, бо-ж національне вчительство живе народніми грішми“. Цей заміт заслугує на точніше обговорення ізза того, що він, зручно проголошений, ловить на свою вудку чимало несвідомих справи громадян і тим самим чинить лихо нац. справі.

Що праці над нашим народом за мало, признати треба. Але за мало тої праці не тільки з боку вчительства; її ще менше з боку всіх инших суспільних кляс, що від них є право домагатися і надіятися тої праці.

Наклепом і образою є аргумент, яким дехто домагається більшої праці від нац. вчительства. Кажеться, що працювати над громадянством є обовязком нац. вчительства тому, що воно живе з народнього гроша. Так наче би всі инші, що по них надіємося громадянської праці, не жили з народніх грошей! Або наче би народні гроші дістає нац. вчительство за ніщо, або як зачет за будуче!

Ні, панове! Не за гроші, що їх собі здобуває тяжким трудом нац. вчительство, має воно обовязом працювати над громадянством. За гроші воно виховує у школі — тому за гроші, бо мусить з чогось жити, а виховання займає ціле життя виховника. Національний виховник працює над народом і поза школою — з почуття свойого нац. обовязку і в міру сил. Під тим оглядом не треба мішати понять і не треба там ставити домагань, де можна тільки ставати побажання. Національної роботи над громадянством не робиться за гроші; якщо в останніх роках завівся у нас звичай за кождий крок національної праці платити, то це тільки доказ відсутности у нас ідеалізму і чимраз більшого розпаношування практичного матеріялізму. **Я.**

Отворення „Етнографічного Музею“ в Берліні.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, кінець червня.

В століття уродин (26. VI.) визначного німецького етнольога й заслуженого організатора музейної справи в Німеччині, **Адольфа Бастіяна**, відкрито святочно в старому будинку при Кенігрецькій вулиці відновлений та переорганізований „Етнографічний Музей“ („Museum für Völkerkunde“), що заснований перед 40 роками розрісся з малих і скромних початків до розмірів величезної, незвичайно ріжнородної складниці матеріялів про життя й буття позаевропейських народів. „Старий музей“, що багацтвом матеріялу вибивався понад усі не тільки німецькі музеї, був дійсно так переладований музейними предметами з ріжних обсягів знання, що стався справжнім непроглядним, до певної міри перестарілим магазином, з якого чимраз тяжче було користати. Від довшого часу пішли вже наради про перебудування, поширення, а то й про перенесення музею до нового, більшого будинку, в якому б можна наново уставити матеріял відповідно до нових завдань музейництва та до вартости і призначення музейних преметів. Війна й післявоєнна економічна скрута розбили далеко йдучі пляни й не дали змоги повести справу так, як собі бажали ініціятори теперішнього, тільки „відновленого“ музею. Треба було погодитися лише на перебудову й новий вибір матеріялу, а решту залишити до кращих часів. Тільки одна шеста частина музейних скарбів знайшла місце у відновленому будинку; все инше треба було відложити до окремого Музейного Інституту в Далемі, на передмістю Берліна. Берлінський центральний музей зібрав за те і виставив для загального вжитку тільки самі найкращі, найцінніші й найбільше характеристичні зразки преісторичної археольогії, етнольогії і народньої культури. Укладчикам Музею треба признати, що вміли добре використати місце й розмістити предмети так, що з користю студіюватимуть їх і учені й оглядатимуть звичайні відвідувачі.

На отворення Музею, якого доконав міністр освіти д-р Бекер, явилося велике число офіціяльних представників уряду, міста, наукових організацій та німецьких і закордонних музеїв. В їх імени промовляв бурмістр Берліна д-р Бес, директор гамбурського музею й голова Союзу німецьких музеїв д-р Тіленіюс і в імени всіх закордонних представників, між котрими був і підписаний яко представник „Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові“, відпоручник штокгольмського музею проф. Ліндблюм.

Після отворення директором відділів, опроваджували гостей по новому музею, про який сподіюся при найблищій нагоді написати докладніше. **З. Кузеля.**

Привіт У. Н. Д. О. народові Злучених Держав.

Дня 4. ц. м. вислало Українське Національно-Демократичне Обєднання до президента Кулиджа отсю телеграму:

До Пана Президента
Злучених Держав Америки
КАЛВИНА КУЛИДЖА
Вашингтон.

Українське Національно-Демократичне Обєднання позволяє собі на Ваші руки, Вп. Пане Президенте, зложити Народові Злучених Держав з нагоди 150-літнього ювилею незалежности Вашої Республики заяву найглибшої пошани і найщирішого привіту.

Український нарід плекає глибоко у свойому серці ті самі ідеали демократизму і зединення, які присвічували першим Борцям за Свободу Землі Вашингтона.

Д-р Дмитро Левицький,
голова.
Володимир Целевич,
головний секретар.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Лист з Волині.

Прояви „моральної санації“. — Ячмінь в ролі комуністичного агітатора. — Воєвода на сповіди. — Луцький староста і мораль. — Куратор Сікора на святі польонізації волинського шкільництва. — Очікуємо заповідя моральної санації в церковнім управлінні!

Луцьк, кінець червня.

...Давненько не писав. Усе чекав, чи не порадую чим, вичікував проявів того, щасти Боже, „морального оздоровлення“. Та чим далі, сумнішають надії, боюсь, чи не правдиво думав Карло Маркс, що мораль то та-ж сама кишеня на виворіт...

Отож перше — в ділянці адміністрації. Мабуть памятаєте, що „моральна санація“ почалась у нас з „позички“ воєвідством радіо-апарату луцької „Просвіти“. По трьох тижнях делеґацій, телеграм листів експресів до Варшави
радіо нарешті власнику повернули.

Воєводу Дембського вже двічі викликували на сповідь до Варшави і мабуть помічають в йому моральне поліпшення, що тримають далі на волинському воєвідстві. Тримається і великий „культуртреґер з Тернополя“, президент м. Луцька Зелінський, що підчас „z:m chu :t:nu“ у Варшаві казав винести геть з маґістрату портрети Пілсудського. Кажуть одначе, що на всякий випадок зарезервував для себе посаду касієра в трьох утворених ним же (коштом міської господарки!) польських театрах у Луцьку — „великому, середньому й малому“.

Сидять по повітах і пани старости, навіть староста Рагозінський (з давнього українського роду Рогоз!), про якого оповідають, що підчас Бельведерського сидіння в травні, як вірний чура, опинився біля свого шефа міністра Смульського (був він при Смульському секретарем, як той справував уряд міністра кресового) і ніс службу звязку між Бельведером і хієнопястом у Варшаві. Та не тільки сидить, а войовничий дух з Бельведеру і до Луцька заніс. Свята Івана Франка не дозволив мати жадній філії луцької „Просвіти“. А найбільше клопоту має з „автономічними змаганнями“ луцького соймику. До перевороту проти того соймику йшла війна наступна. Начальник самоуправного відділу у воєвідстві п. Скшинський (він-же кандидат на воєводу в разі перемоги „моральних основ“) особисто виступав на засіданнях соймику проти „марнотравства публичного гроша“, і дійсно, затверджуючи соймикові буджети, обрізував субсидії українським інституціям, а зате піднимав комунальний додаток старостам до найвищої норми.

Тепер ведеться війна саботажна. Луцький староста не скликує соймику, хоча для того пройшли всі терміни; повітовий виділ — то раз в півтора місяця, а до тогож то по Бельведерському сидінню з міністрами рахує видно нижче своєї гідности сидіти з якимись членами виділу, тому присилає на засідання вести провід начальника канцелярії або якогонебудь референта.

Ухвали виділу, що йдуть усупереч його самовладству, просто завішує. Завішує підтвердження виділом завішених ухвал. Завішує розпорядження міністерства (зредуковану міністерством посаду обсадив уже двічі). Завішує декрет про тимчасову повітову ординацію. Кажуть, що виділ готується вже до ювилею 25-ого завішення, а староста мабуть тихо сміється з тих дурнів, що ще вірять у мораль і право на світі взагалі, а в Польщі зокрема.

В шкільництві такаж сама санація моральна. Досить того, що раптом по „революції“ повернув назад переведений було на болота поліські куратор Сікора. Примітка: був він для Українців на Волині тим, чим Грабський Стан. для Українців цілої Польщі. Кажуть, правда, що поліпшав: з хадеції перейшов до Пяста. Але найбільшу ролю то мабуть відограло надзвичайне його моральне піднесення до висоти старозавітних жидівських пророків. Бо в „свято шкільної волинської молоді“ (18.—20. червня) промовляв на площі спортовій до тисячі дітей, як Бог вияв його молитві і дощ не помішав спортовому святові. Це було зрання, а по обіді (як і в днях 19.—20) розгніване небо гнало чудотворця, а з ним і невинну дітвору великою зливою зі спортової площі.

Зате повну насолоду мали на концерті шкільних хорів на Волині, де чулася тільки пісня польська, бо українську Сікора гонить з волинської школи і казав викинути з програми на концерті (з 8 диріґентів хорів 6, бачите, Українців,—то вони українськими піснями хотіли прикрасити концерт...). Хто нарешті оглянув би виставу підчас цього свята ручних праць учнів Волині, то теж багато би виніс вражінь

От таке то „моральне оздоровлення“... Єдине може „Życie Wołynia“ поздоровшало, правда, не на розум, бо щось не кричить уже, що „Просвіти“ — комуністичні ячейки.

Слід би ще написати про наші церковні пекучі справи, та тут, як видно з уміщеного вже в „Ділі“ листа митрополита Діонисія до президента Мосціцького, моральна санація ще не заповіджена.

Гр—ко

По широкому світі.

Американський секретар фінансів Мельон вибирається в подорож по Европі, щоби порозмовляти на економічні теми з найвизначнішими представниками европейських фінансів.

Англійські робітники, що працюють у фабриках машин, домагаючись надаремне підвишки плат на один фунт більше тижнево, рішили почати страйк.

В Італії викрили великий комуністичний заговір. В одного посла найдено чимало доказового матеріялу.

У Персії збунтовані урядові війська зєднались з бунтарями і зруйнували місто Табріс.

Абд-ель-Кріма заслала французька влада на Мадаґаскар разом з родиною під сильним військовим надзором.

НОВИНКИ.

— **Особисті вісти.** Повідомляють нас, що ексц. митрополит **Шептицький** по довершенню візитації тухлянського деканату виїхав цими днями на короткий відпочинок до Підлютого. Отцю митрополитові товаришать о. прелат Войнаровський і о. крилошанин Томович. — Зі Станиславова повідомляють нас, що директор української гімназії і радний міста д-р Микола **Сабат** лежить поважно хорий.

— **Київській філії „Книгоспілки“ до відома.** Київська філія „Книгоспілки“ вислала ділове письмо (ч. 13.517) з датою Київ 28. VI. 1926 р. до одної з контор київської міської управи при львівській вулиці в Києві. На конверті така адреса: До Львівської контори Комгоспу — м. Львів — Львівська почта не знаючи, що з такою адресою зробити, вручила листа греко-католицькій митрополичій консисторії, а ця машинально розпечатавши його, вичитала в письмі таке: „До львівської контори комгоспу (невже це мала би справді бути греко-катол. консисторія?) Досі ми не одержали од Вас ключів до двох приміщень по вул. Короленка 46 — договір на які з Вами вже підписано. Просимо передати нам ці ключі й захувати о-